

Sklicevanje izrednih skupščin JUU po nadzornem odboru

Nadzorni odbor sreskega društva v Vrhu je poslal izvršnemu odboru JUU 12. decembra 1937. dopis, v katerem mu javlja, da bo v smislu čl. 40. pravil JUU in na zahtevo 75 rednih članov tega društva sklical izredno skupščino za 4. januar 1938., na kateri se bo »poleg ostalega volil tudi nov odbor sreskega društva«.

Ko so se proučili dopisi in podatki tega društva, ki se nahajajo pri centrali JUU, se je sklenilo:

1. opozoriti člane nadzornega odbora, da je njihovo delo v nasprotju s pravili JUU;
2. obvestiti jih, da se delo skupščine, ki je nepravilno sklicana, mora razveljaviti;
3. obvestiti, da se sklicatelj skupščine morajo pozvati na odgovornost po pravilih JUU in poslovniku stanovskega častnega razsodišča.

Razlogi:

1. Čl. 40. pravil JUU predvideva v 1. odstavku, da v primeru neodložljivih potreb in potreb splošnega mnenja o nekem vprašanju, morejo upravni odbori sreskega društva sekcije ali centrale JUU sklicati izredno skupščino svojega odmočja, in ne nadzorni odbori sreskega društva. Po vsem tem nadzorni odbor ni v nikakem primeru imel pravice sprejemati zahteve članov za sklicanje izredne skupščine, ker se taki predlogi naslavljajo izključno na upravni odbor.

Drugi in tretji odstavek čl. 40. pravil JUU predvideva sklicanje sekcij in glavnih izrednih skupščin, toda to se ne nanaša na sreska društva.

V četrtem odstavku člena 40. pravil JUU se nalaga upravnemu odboru dolžnost, da obvesti glavni odbor JUU o poteku izrednih sreskih skupščin sklicanih v smislu prvega odstavka člena 40. pravil JUU ali točke 3. člena 35. pravil JUU in se za to poročilo nima brigati nadzorni odbor.

2. Nadzorni odbor ima po točki d) člena 35. pravil JUU pravico sklicevati izredne skupščine v primeru večjih nepravilnosti v smislu točke a) in b) člena 35. pravil JUU, s čimer mu je delokrog točno opredeljen.

Tudi v tem primeru je nadzorni odbor dolžan obvestiti upravni odbor o nepravilnostih in šele potem, ko nadzorni odbor ne odstrani navedenih nepravilnosti, je na razpolago sredstvo sklicanja izredne skupščine. Pred tem se je treba poslužiti tudi sredstva pritožbe na upravni odbor sekcije, ki ima pravico pregleda poslovanja blagajne sreskega društva potom svojega zastopnika po čl. 79. poslovnika JUU, odobrenega pod O. N. br. 23.328/32.

3. Dnevni red skupščine sestavlja upravni odbor in po nobenem členu pravil JUU ne spada to v kompetenco nadzornega odbora.

4. Po čl. 41. pravil JUU predseduje vsaki skupščini predsedstvo upravnega odbora in na osnovi tega upravna oblast ne more odobriti sklicanja skupščine po drugih osebah,

niti ne sme dovoliti, da kdo drugi vodi skupščino.

5. Redno izvoljeni odbor ni podal ostavke, ni bil razrešen, niti ni dobil rednim potom nezaupnice; zaradi tega je volitev novega odbora v nasprotju s § 76. uradniškega zakona, ker bi obstojala dva odbora v istem srezu.

6. V smislu odloka ministrstva prosvete O. N. br. 61.731/36 more prositi za dopust za skupščine in zborovanja samo upravni odbor sreskega društva, ki mora javiti upravni oblasti dan, ko se vrši skupščina in dnevni red, ter po vsem tem tudi upravna oblast ne more odobriti nadzornemu odboru, da sklicuje skupščino JUU.

Končno je treba opozoriti člane JUU, da se 5. januarja 1938. začenjajo pravoslavne božične počitnice in je neprimerno, da se zborovanja in skupščine vežejo s počitnicami, v kolikor to tangira šole dotičnega sresa.

Člani JUU se opozarjajo na pravila JUU, posebno na člen 20. in 52., in na poslovnik stanovskega častnega razsodišča čl. 5.

Potrebno bi bilo ugotoviti, na čigavo iniciativo so podpisovali člani JUU nadzornemu odboru zahtevo po sklicanju izredne skupščine, in ali je bila dana možnost svobodnega opredeljevanja.

O tem je treba obvestiti zainteresirane člane nadzornega odbora sreskega društva JUU v Vrhu, upravni odbor tega društva in legalni odbor sekcije za dunavsko banovino v Novem Sadu.

Izvršni odbor JUU je ob tem primeru načelno razpravljal o sklicanju izrednih skupščin po nadzornem odboru in je na seji dne 30. decembra 1937. na osnovi pooblastila XVII. glavne skupščine JUU sprejel sledeče

tolmačenje in sklep:

Nadzorni odbor sreskega društva lahko zahteva sklicanje izredne skupščine od upravnega odbora samo po čl. 35. točka d), pravil JUU, in to samo z dnevnim redom in v primeru večjih nepravilnosti, ki se ugotovijo pri pregledu računov in stanja blagajne po točki a) istega člena, ali v primeru nepravilnosti, ki jih je ugotovil v pogledu izvajanja skupščinskih sklepov v smislu točke b) istega člena pravil JUU.

Na zahtevo nadzornega odbora more sklicati skupščino upravni odbor po čl. 41. pravil JUU. Taki skupščini predseduje predsedstvo upravnega odbora in zaradi tega more edino ono biti sklicatelj skupščine.

Proti postopku upravnega odbora, ako bi se ta protivil sklicanju skupščine, je možna pritožba na upravni odbor sekcije in v drugi stopnji na centralno upravo JUU.

Iz seje izvršnega odbora Jugoslovenskega učiteljskega združenja, S. br. 777, dne 30. decembra 1937. leta.

Tajnik: Milinko Lazić, s. r. Predsednik JUU: Ivan Dimnik, s. r.

izobrazbo učiteljic, bi lahko napolnile cele stolpce. Prav tako bi vedela povedati o njeni požrtvovalnosti Ciril in Metodova družba ter Kolo jugoslov. sester. Toda za nas je pač najvažnejši pogled v zgodovino prizadevanja naših učiteljic, kjer stoji s tako svetlim vzgledom v ospredju Janja Miklavčičeva.

Danes ji je 75 let, toda pred njeno požrtvovalnostjo in stanovsko zavednostjo se lahko skrije — žal — mnogo, mnogo mlajših tovarišic. Naj omenim samo tole: kadarkoli ima zadruga »Dom učiteljic«, ki je naslednica »Društva učiteljic«, zborovanje, Janje Miklavčičeve skoro nikdar ne manjka med nami, dasi je njeno stalno bivališče v Kranju. Človek mora biti ganjen spriču tolike zvestobe.

Naj nam bo Janja Miklavčičeva v vzgled in vzpodbudo in naj nam prežene našo brezbriznost!

Odkup Prešernove rojstne hiše

Na vse šole, od osnovnih do strokovnih je bila razposlana posebna okrožnica z naslovom: »Odkup Prešernove rojstne hiše po šolski mladini in učiteljstvu.«

Lepa je zamisel, ki o njej razpravlja ta okrožnica. Obledetnica Prešernove smrti naj bi se proslavila na ta način, da bi se odkupila njegova rojstna hiša in preuredila v muzej. Vsi vemo, da bi se edino na ta način odkupljena hiša ohranila še poznim rodovom v spomin na našega velikega pesnika Prešerna, prvega resnega oblikovalca naše slovenske besede. Toda težko bo zbirati ta denar po osnovnih šolah. Vsak otrok naj bi prinesel 1 dinar. Toda učiteljstvo, ki deluje po vseh, tudi najoddaljenejših in najzakotnejših krajih, se žal dobro zaveda, da je to praktično izvršiti nemogoče — nemogoče torej v celoti ustreči zahtevi, predvideni v okrožnici.

V Sloveniji je mnogo šol, v katerih bo učiteljstvo, četudi se oprime z najtrdnjšo voljo te lepe zamisli, doseglo komaj 5 do 10 % ni uspeh zbirke pri otrocih. So pa kraji, kjer ne bo mogoče doseči niti takega odstot-

ka. Kaj tedaj? — Ostane torej drugi del napisane okrožnice — odkup po učiteljstvu.

Ze večkrat smo razpravljali o težkem materialnem položaju učiteljstva, katerega dohodki ne dosežajo niti eksistenčnega minima. Opisali smo primere, ko si učitelj ne more nabaviti niti najnujnejšega za življenje in v takem položaju ne more zalagati, kar bi moral, a ne more zbrati med učenci.

Odobravamo lepo zamisel odkupa Prešernove rojstne hiše, mišljenja pa smo, da bi se moralo poiskati virov za ta odkup drugje, kjer bi bil uspeh sigurnejši, nego z zbirko med otroki. Učiteljstvo je že večkrat izjavljalo svoje pomisleke proti raznim denarnim zbirkam po šolah in te svoje pomisleke tudi zadostno utemeljilo in podkrepilo, toda doslej še vedno brezuspešno. Tudi tokrat apeliramo na odločujoče činitelje, naj zaščitijo učiteljstvo pred takimi zbirkami, ker če se primerjajo doseženi uspehi z vzgojno stranjo, se mora na žalost ugotoviti, da tudi največji in najboljši uspeh ne odtehta toliko, kolikor mora utrpeti vzgojna plat šole.

Učiteljski pokret

DRUGA ŠTEVILKA »PROSVETE«

Poziv sotrudnikom.

Te dni je odsek za učiteljski pokret pri sekciji v Ljubljani razposlal tovarišicam in tovarišem v vse karakteristične predele Slovenije anketno polo o vprašanju, kateremu bo posvečena prihodnja številka »Prosvete«. Podpisani imam nalogo, da izpolnjene ankete

pole zberem in opremim s potrebnimi glosami. Tovarišice in tovariše, ki so pole sprejeli, prošim, da se takoj lotijo dela in mi izpolnjene pole sigurno vrnejo najkasneje do 5. februarja. Na nižje organiziranih šolah (eno- in dvorazrednicah) anketirajte po možnosti vse otroke na šoli, na višje organiziranih pa samo učence svojega razreda.

Hudales Oskar.

Bojce Stefanija, učiteljica iz Petrovč, je napredovala v VI. p. sk. I. VIII. 1927 in ne I. IV. 1933.

Stanislav Prinčič, učitelj v Genterovcih, je napredoval v VIII. p. sk. 28. aprila 1933. in ne I. maja 1933.

Rangna lista

Popravki

Sedej Anica, učiteljica v Ribnici, je napredovala v VI. p. sk. 31. III. 1931 in ne 31. III. 1933.

Splošne vesti

DRUGA OPROSTITEV PREDSEDNIKA SEKCIJE.

V 13. številki »Učiteljskega tovariša« z dne 21. oktobra smo objavili oprostilno razsodbo predsednika sekcije tov. Metoda Kumlja. V isti zadevi je bila uvedena po sreskem načelstvu Maribor desni breg tudi policijska preiskava, ki je končala s kazenskim izrekom. Proti izreku kazni je vložil predsednik priziv in je prejel dne 25. t. m. sledečo oprostilno rešitev:

Kraljevska banska uprava dravske banovine

II/2. St. 1701/2-37. Ljubljana, 8. jan. 1938.

Gospod

Kumelj Metod, učitelj in predsednik JUU banovinske sekcije

v Ljubljani

Glince, cesta XI/4

S kazensko razsodbo sreskega načelstva v Mariboru desni breg z dne 12. oktobra 1937. Pov. II. No. 182/2 ste bili radi prekrška § 1. naredbe tukajšnje kralj. banske uprave z dne 16. julija 1932., Sl. l. št. 510/59, storjenega s tem, da ste dne 6. marca 1937. na učiteljskem zborovanju v Slov. Bistrici kritizirali sestavo in postopanje disciplinskih sodišč za učitelje po čl. 69. zakona o notranji upravi, obsojeni na globo 300 din, v primeru neplačila pa na 6 dni zavora.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—I Splošen odpor proti monopolu državne tiskarne. Tudi v Sarajevu so nezadovoljni z državno tiskarno. Članek s tem naslovom je izšel v »Trgovskem listu« z dne 19. jan., ki med drugim navaja tudi sledeče: »Zanimivo je, da ni našla niti ena gospodarska skupina v državi tako nevarnega konkurenta, kakor tiskarski obrt. Javnosti, pa niti mnogim uradom ter državnim organom ni znano, da je v naši državi nad 50 državnih tiskaren, bodisi vojnih, kazniških itd., od katerih je samo v Beogradu okoli 20. Te tiskarne vzamejo levji del vseh državnih poslov, mnoge od njih pa tudi naravnost konkurirajo zasebnim podjetjem.«

—I O novi uredbi o državni tiskarni v Jugoslaviji piše v uvodniku tudi celjska »Nova doba« št. 4. in navaja med drugim: »Državna tiskarna v Beogradu bo prodajala svoje proizvode samo proti plačilu v gotovini v svojih lastnih prodajalnicah ali po pooblaščenih veleprodajalnicah. Veleprodajalec bo moral v naprej položiti kavejico do iznosa blaga, ki ga bo prevzel v prodajo, najmanj pa 100.000 din.

—I Novo uredbo o ureditvi državnih tiskarn kritizira »Slovenec« 20. januarja v svojem uvodniku: »Nov centralističen izum«. Med drugim navaja: Podobno je s tiskanjem in zalaganjem šolskih knjig ter drugih učil, ker zasebna podjetnost knjige le pocenjuje in

Jubilej, ki ga ne smemo prezreti

Naša tovarišica Janja Miklavčičeva praznuje ta mesec svojo 75letnico. To je jubilej, ki ga ne smemo prezreti niti kot žene, še manj pa kot učiteljice. Ne samo zato, ker je bila vestna učiteljica, sposobna upraviteljica, dobra tovarišica, marljiva društvena delavka, pošten človek, — temveč zlasti zato, ker so z njenim imenom zvezani dogodki, ki pomenjajo važen mejnik v javnem življenju slovenske žene ter enega najodločilnejših trenutkov v stanovskem gibanju slovenske učiteljice.

Zato nam ob njenem jubileju ni potrebno naštevati, — kot se to navadno godi pri raznih jubilejih — kje je službovala, kam je bila premeščena itd., temveč se lahko ustavimo ob pomembnejših dogodkih.

Naj omenimo predvsem leto 1897. To leto je bilo silno pomembno za slovenske učiteljice, saj bi jim skoraj postalo usodno. Takrat je stalo kranjsko učiteljstvo pred regulacijo plač. In glej, predlagali so, naj bo plača učiteljic nižja kot ona učiteljev. A to ne samo poslanci, marveč tudi tovariši v skupnem stanovskem glasilu, z utemeljitvijo, da bi bilo nesmiselno dati učiteljici isto plačo kakor učitelju. Toda učiteljice so molčale. Ko pa je skupno društvo predložilo deželnemu odboru še spomenico s predlogom za nižjo plačo učiteljicam, tedaj se je oglasila v listih Janja Miklavčičeva z odločnim protestom. Pri mnogih tovarišicah je našel ta odobranje, našle so se pa tudi nezavedne, ki niso spoznale svojega ponižujočega položaja. One, ki so bile solidarne z njo, je sklicala na posvetovanje. Protestirale so in uspele.

Ta izkušnja je pa učiteljicam pokazala, da je moč le v skupnosti. Zato so ustanovile eno leto kasneje (1898) lastno društvo, ki je bilo prvo slovensko žensko društvo z feministično - borbeno tendenco. Društvo je budno čuvalo nad pridobitvami, ki so jih ženske imele ter se v nevarnosti postavilo v bran. Naj omenim dva značilna primera. Ko se je zvedelo, da nameravajo oblasti na neki ljubljanski šoli, ki je bila dotlej pod ženskim vodstvom, nastaviti moškega, se je društvo temu odločno uprlo in doseglo, da je ostalo vse pri starem. Ko so hoteli v zakonski načrt sprejeti določbo, da bi upokojene učiteljice, ki se omože, še prejemale pokojnino, dokler so omožene, je društvo predložilo deželnemu odboru spomenico, podprto z mnogimi tehtnimi razlogi, ki pojasnjujejo krivičnost takega načrta. In načrt se ni uzakonil.

Tako je Janja Miklavčičeva že pred štiri-desetimi leti pravilno usmerjala svoje prizadevanje za žensko enakopravnost, saj ga je postavila na edino pravilno načelo: za enako delo enako plačilo, — geslo, ki je še danes aktualno, morda bolj kot kdajkoli poprej.

Ko bi hoteli naštetati vse drobno delo, ki ga je vršila marljiva jubilarica kot tajnica ali ki se je na njeno pobudo izvršilo zlasti za

»Kaj bi rad?« se je drl Krempelj. »Vi ste zaslepljeni. Nalašč so vas napačno učili. Zemlja se vrti okoli sonca, ne pa narobe.«
»Kaj mu pa je? Ali je zblaznel?« so šepetali ljudje. »Kdo se vrti?«
»Zemlja se vrti, zemlja!« je kričal Matjažek.
Murenček je vzel zadnji ščepec tobaka ter ga potrpeljal po ramenu:
»Zapik, prijatelj! Nehaj vendar! Kako moreš tako govoriti, saj vidiš, da stoji zemlja pri miru. Sonce se vrti.«
»Ti si prav tak kot drugi. Slepaj! Lažeš ljudem, lažeš. Zemlja se vrti! Ljudje božji, čujte! Oslepili so vas. Neke posebne namene imajo z vami. Narobe so vas naučili. Zemlja se vrti, zemlja, ne pa sonce.«
Ljudje so se zgrinjali od vseh strani in majali z glavami. Kaj se je vendar zgodilo? Neki agitator je prišel, shod bi imel rad? Kaj se toliko razburja zaradi sonca? Da stoji sonce pri miru? E, to ne bo držalo, saj vidijo, da je zvečer drugod ko zjutraj.
»Naj se sonce vrti ali ne, glavno je, da zadosti sij«, so skomignili kmetje in šli svojo pot. Bilo je poletje in otava je ležala po travnikih.
»Zemlja se vrti, zemlja!« je kričal Krempelj.
Zdaj so pa prišli tudi stražniki. Z veliko spretnostjo so navalili na Krempelja. Najprej so ga pošteno pretepli, nato so ga odvedli s seboj. Spotoma so ga vrgli trikrat v korito, da bi mu ohladili blaznost. Krempelj je tulil, brcal na vse strani in hropel:
»Zemlja se vrti, zemlja!...«
Zbudil se je ves premočen in zastrmel v rastoči dan. Sonce je že sijalo skozi okno. Preplašen in utrujen je zlezal k oknu. Pred njim je ležala dolina Svete Uršule v Lazah. Kopajoča se v soncu in zgodnji poletni zelenini. Vzdihihnil je, spomnil se na Murenčka in disciplino ter se začel oblačiti...

obenem jamči za dobro kvaliteto, dočim drž. monopol vse izdelke le podraži, jih v najslabši kvaliteti proizvajajo in le z zamudo spravljajo na trg, vse to zaradi tega, ker je birokratska rešila draga, delo zavlačuje in pušča odprte vse možnosti korupciji. Torej bo drž. zavajna tiskarna poleg izključnega monopola na vse državne tiskovine, šolske knjige, zvezke, risanke in druga učila delala konkurenco še vsem zasebnim kulturnim ustanovam, založbam in podjetjem, ki oskrbujejo narod s knjigo, da se širi in pogloblja narodna prosveta in dočim naša zasebna in narodna podjetnost žrtvuje velike vsote, da ljudstvo dobi lepo knjigo, časopis in revije, pa se bo državna tiskarna skušala polastiti poleg šol. prosvete še narodne kulture, pri čemer bo oproščena vseh davčnin, da bo lažje konkurirala s svojimi izdelki manjvredne kvalitete. Naša narodna kulturna podjetja pa bodo morala, če bodo sprito tega, da bi odpadel tisk šol. knjig in uradnih tiskovin, zvišati ceno knjigam in časopisom ter revijam, če jih bodo hotela izdajati.

—**I Nerazveseljive vesti.** V uvodniku s tem naslovom se bavi »Jutro« od 20. jan. tudi z vprašanjem monopolizacije vseh šolskih tiskovin in pravi: Svoj čas je povzročil veliko razburjenje monopol učil in šolskih zvezkov. Namesto dobre in cenene robe, ki so jo izdelovali naše domače tiskarne, smo dobili celo drugovrstna nadomestila iz državne tiskarne. Bilo je upanje, da se bo dala doseči vendar remedura. Ta nada je sedaj pokopana. Uredba, ki dobi silo zakona, izrecno zadržuje monopol zvezkov in učil. Na zelo enostaven način je tudi v uredbi zaključena borba o vprašanju monopolizacije in unifikacije šolskih knjig. V bodoče bo imela državna tiskarna izključno pravico izdajati učbenike in učila za vse šole, ki spadajo pod ministrstvo prosvete. To so težke stvari, ki jih je treba ceniti ne samo z gospodarskega, nego nič manj tudi s kulturno-političnega vidika.

—**I Kočevski okraj se razdeli na dva šolska okraja.** V preteklih dneh je ministrstvo prosvete izdalo določbo, s katero se upravni kočevski okraj razdeli na dva šolska okraja. Prvi kočevski šolski okraj bo obsegal šole južno od Kočevja proti savski banovini. Temu šolskemu okraju bo pripadalo 28 nižjih ljudskih šol. Drugi kočevski okraj bo pa obsegal vse nižje in višje ljudske šole severno od Kočevja in Dobropolj. Prvega bo vodil novomenovani okrajni šolski nadzornik g. Fink, drugega pa dosedanjí kulturni delavec in prvovrsten vzgojitelj, okrajni šolski nadzornik g. Peterlin. Ker je v kočevskem okraju veliko število težko dostopnih šol in je nadzorovanje teh šol zvezano z veliko izgubo na času, korak ministrstva prosvete toplo pozdravljamo. Nesporno je, da bo ta razdelitev v veliko korist naše mladine in kmečkega ljudstva kočevskega okraja. (»Slovenec« 22. I.)

—**I Šola z 250 učenci brez učitelja.** Te dni je osnovna šola v Mihovljanu v čakovskem srezu ostala brez učitelja. Z rednim poukom so tam prenehali že pred tedni, ko je bila upokojena učiteljica, ki je dolgo časa sama vodila šolo. Iz Varazdina so poslali tja nekega začasnega učitelja, ki pa je bil že po nekaj dneh premeščen nekam v vardarsko banovino. Na šoli, ki ima 250 učencev, je že od nekdaj delovala samo ena učna moč. (»Jutro« 21. I.)

—**I 75 otrok zgorelo.** Iz Saint Hyacinthe v Kanadi poročajo razni listi o strahovitem požaru, ki je izbruhnil v šoli jezuitskega samostana. Ta grozni požar je zahteval 75 smrtnih žrtev med otroki ondote šole.

—**I Članek »Učitelj in katehet«**, ki je izšel v 23. številki »Učiteljskega tovariša« registrira »Slovenska beseda« od 14. jan.

—**I V Romuniji** je obsojenih 37 šoloobveznih otrok, bili so obtoženi, da so delali »proti državni varnosti« (Glas delavca 21. I.)

—**I Primerjavo ekspozicije prosvetnega ministra g. Magaraševića** z uvodnikom »Slovenca« z dne 14. t. m. priobčuje »Kmetijski list« od 19. jan. pod naslovom »Dva iz istega tabora«. Med drugim pravi: V svojem ekspoziciji je prosvetni minister dejal tudi tole: »V naši državi mora šola vedno obdržati državni značaj... itd. (glej ekspozicijo) ter dodaja: Tako torej naš prosvetni minister! — Ljubljanski »Slovenec« pa razpravlja o istem vprašanju in trdi, da zavoljo uniterizma naša šola ni slovenska v popolnem in pravem pomenu in da tam, kjer se njena osnovna načela praktično v vsem obsegu izvajajo, naše otroke slovenstvu, njega miselnosti in kulturi odtujuje. — Dalje: naša unitaristična šola nasprotuje slovenskemu duhu, njegovi samobitnosti itd. Kmetijski list dostavlja: Kdor utegne o tem razmišljati, mu ne bo žal časa in truda. Spoznal bo marsikaj, za kar Slovenci še nimamo primerne besede.

—**I Zakon o učnih knjigah spremljen.** Po zakonu o učnih knjigah za ljudske, meščanske, srednje in učiteljske šole iz leta 1929, bi se morale uvesti enotne učne knjige za vsa država. Sedaj je prosvetno ministrstvo na temelju pooblastil v finančnem zak. za l. 1937-38. izdelalo načrt sprememb. Po tem načrtu sta poleg državnih izdaj učbenikov dopustni po dve zasebni izdaji za vsak predmet, ki ju priporoči glavni prosvetni svet in odobri prosvetni minister. — Posebej se za šole v Sloveniji (dravski banovini) razpiše poseben natečaj za učbenike iz narodnega jezika in jugoslovanske književnosti. — Učne knjige v dravski banovini bodo imele slovensko besedilo; te iste knjige s srbskohrvatskim besedilom se bodo morale uporabljati tudi v drugih banovinah. Za prevajanje daje odobritev prosvetni minister. — Odobreni učbeniki državne izdaje se bodo tiskali po potrebi glede na jezikovne posebnosti posameznih krajev. (»Slovenec« 25. I.)

—**I Nov stanovski list »Slovenski poštar«** je začel izhajati v Ljubljani. List bo mesečnik. V uvodniku »Na pote« navaja med drugim tudi: »Slovenski poštar« hoče biti glasilo vseh p. t. t. uradnikov v dravski banovini, to se pravi vseh onih, ki opravljajo uradniške posle v pošto-telegrafsko-telefonski službi na področju ljubljanske poštne direkcije. Med temi ne delamo nobene razlike, v kakšno kategorijo, skupino ali čin jih je uvrstil uradniški zakon, kakor tudi nobene razlike od onih, katerih za enkrat sploh še ni v uradniškem zakonu, kakor da ne bi tudi oni opravljali uradniške službe v p. t. t. stroki, to je od tovarišev pogodbenih poštarjev, ki se ločijo od ostalih p. t. t. uradnikov samo po pravicah, ne pa po dolžnostih. Naš list bo skušal izravnati in zglediti vse namišljene, umetno napravljene in smešno-bahave razlike med tovariši in tovarišicami, ki delajo uradniško službo.

Mladinska matica

—**mm Brošurica »Ciciban čita«**, ki so se je naše šole oprijele s tako vnemo, se naroča in prodaja edino pri Mladinski matici. Prosimo zato vse cenjene naročnike, da naslovljajo svoja naročila edino na to addresso, ker se pri naročilih potem knjigarnam efektuiranje samo zakasni in včasih celo onemogoči.

—**mm Za Božič** je izšla v Trstu posebna izdaja Ribičičeve knjige »Mihec in Jakec« za Italijo. Knjiga, ki je izšla v precej lepi opremi, je vzbudila med primorsko mladino mnogo zanimanja.

—**mm Šeliškarjev »Rudi«**, ki so ga naročniki Mladinske maticе tako z veseljem prebirali, izide — kot čujemo — v lepi, ilustrirani izdaji v založbi tiskarne »Merkur«. Povest bo nekoliko predelana.

—**mm Seja literarnega odseka M. M. in redna seja M. M.**, kjer se odloči izid nagradnega tekmovanja, bo prve dni meseca februarja.

—**mm V mladinski prilogi »Moravskega večernika«** z dne 16. I. 1938 prinaša češki pesnik in znani prevajalec iz slovenščine O. F. Babler dva prevoda iz »Našega roda«, in sicer Ravljenovo humoristično zgodbo »Turek, Kristjan in cigan« ter Svetičevo: »Dva kužka«.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—**pev. Tajništvo UPZ** prosi članstvo zbora, da pravočasno odpošlje odgovore in izjave na okrožnico, ki jo je pred kratkim prejelo.

—**pev. Razprodaja pevske edicije »Mladina«**. Ob stoletnici Levstikovega rojstva je pok. skladatelj in predsednik UPZ Emil Adamič uglasbil 8 njegovih najznačilnejših pesmi ter jih poklonil naši mladini. Pesmi so pisane z zelo lahko spremljavo ter so primerne za razne šolske prireditve. V obliki otroške igrice je priredil pesem »Mačka, miš in miška«, v kateri nastopajo mačka, miš, miška in zbor; prav tako je s pesmijo »Vrabe in konj«, kjer nastopita omenjeni živali ter mladinski zbor. Poleg teh dveh prizorčkov je še šest drugih pesmi in predgovor, ki obravnava pomembnost Levstikovega dela za našo literaturo. Učiteljski pevski zbor, ki je to delo izdal in založil, je nastavil zelo nizko ceno, da jo za more naročiti prav vsaka šola in mladinski zbor. Cena je 5 din. Naročite pevske edicije takoj na naslov: Učiteljski pevski zbor v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I.

Šolski radio

—**r XVIII. teden. Torek, 1. februarja:** »Naši gozdovi«, g. prof. Rafael Bačar. Razpored: 1. Razširjenost gozdov pri nas. 2. Pogoji za njih nastanek in razvoj (zemlja, klima itd.). 3. Rastlinske in živalske gozdne združbe. 4. Lov. 5. Pomen gozdov za narodno gospodarstvo in za kulturo. 6. Posledice nepravilnega gospodarjenja v gozdovih. 7. Bodočnost naših gozdov. — II-III.

Petek, 4. februarja, ob 10. uri »Strosserjeva proslava«, izvajajo brezposelni učiteljski abiturienti; vodi g. Silvo Mehora. Na razporedju je govor o pomenu dneva, recitacije in pevske točke.

—**r V kmetijskem radiu** bo v nedeljo, dne 30. januarja, ob 17. uri predaval g. Kurec Vladimir: Vinogradništvo.

Osebnе zadeve

—**i Premeščeni so sledeči učitelji oz. učiteljice:** Franc Čuk iz Radeč v Teharje, Marija Adamič-Repič iz Toplice v Laško, Josip Unverdorben iz Zreč v Rogaske Slatine, Adalbert Božič iz Trbotelj v Radeče, Franc Valjavec iz Črnomlja v Šmartno pri Kranju.

Učiteljski pravnik

—**š Vprašanja: Z. J. K.?** 1. Ali lahko šol. upravitelj še vedno zahteva od svojega učiteljskega javljanja, kadar zapusti isto svoj službeni kraj v času, ko ni šolskega pouka? Posebno ob nedeljah?

2. More li šol. upravitelj, kot delovodja pri krajev. šol. odboru, zavrniti pobotnico

glede stanarine, če je isto podpisal predsednik in, če je v blagajni denar, glasom odloka, da se zaostanki stanarine vnesejo v proračun za l. 1938./39.? Pripominjam pa, da smo do sedaj vse leto dobivali, v manjših vsotah, te zaostanke. Naenkrat pa nam sedaj šolski upravitelj te pobotnice vrača.

3. Ali morajo otroci, ki bi radi imeli izkaze, sami prinesiti zanje 3 din, če jih je do sedaj nabavljaj kraj. šol. odbor in, ali ne plača 1/2 istih tudi sedaj sam, 1/4 pa mu pomaga banovina?

Odgovor! Ad 1. V smislu čl. 12. pravilnika o dovoljevanju odsotstva učitelstvu. (Glej »Uč. tov.« 16. dec. 1937, str. 3) se sme učiteljsko oddaljevati iz službenega kraja ob dnevih, ko na šoli ni pouka.

Ad 2. Pobotnice se vračajo gotovo iz razloga, ker se bodo mogle izplačati zastale stanarine šele iz proračuna za leto 1938./39., ki prične 1. aprila 1938.

Ad 3. Banovina pomaga plačati le siromašnim.

Učiteljska tiskarna

— **Iz »Zvončkovega« sklada** morajo nešteti otroci naših izseljencev po vsem svetu brezplačno prejemati ilustrirani mladinski

Stanovska organizacija JUU

Iz društev Vabila

— **JUU — SRESKA DRUŠTVA KAMNIK, KRANJ, LITIJA, LJUBLJANA — MESTO, LJUBLJANA — VZHOD, LJUBLJANA — LAHOD, LOGATEC in ŠKOFJA LOKA** priredijo 5. februarja 1938 ob 19. uri skupno zborovanje v veliki dvorani Filharmonije v Ljubljani. Na dnevnem redu bo poročilo predsednika sekcije tov. M. Kumlja o delu naše stanovske organizacije in o situaciji, predavanje: »Ali nam je narodno-obrambno delo potrebno?« in predavanje s skriptičnimi slikami: »Po Koroškije«. — Ta dan se mude v Ljubljani na svoji koncertni turneji bolgarske učiteljice. Pridite vsi! — **Uprava kamniškega društva.**

— **SRESKO DRUŠTVO MARIBOR LEVI BREG** zboruje v soboto 12. febr. t. l. ob 14.00. uri dop. v krčevinski šoli. Med drugim je na sporedu zanimivo, za proslavljanje naših krajev zelo važno predavanje prof. g. Baša: »Zgodovinske slike kulturnega gospodarskega in nacionalnega razvoja severnih obmejnih Slovencev«. Ob 19. uri je odborova seja. Clonarinski dolžniki so že precej poravnali, le še tudi ostanki! Radi važnega predavanja in drugih važnih tekočih zadev vsi k zborovanju! — **Odbor.**

— **JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA** bo zborovalo v soboto dne 5. februarja v veliki dvorani filharmonije v Ljubljani. Vse ostalo glej objavo sreskega društva Kamnik! **Odbor.**

Poročila

+ **JUU — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK** je zborovalo 18. dec. 1937. v Domžalah. Navzočih je bilo 82 članov (-ic) = 70 %.

Po uvodnih in pozdravnih besedah tovariša predsednika je predaval profesor dr. Kolarič o »Osnovnih načelih slovenskega pravopisa z ozirom na šolo«. Seznanil je navzoče z vsemi odtenki razvoja slovenskega pravopisa na podlagi fonetike in etimologije od Trubarja do danes. Kakor se je prvotno naslanjal naš knjižni jezik na Trubarjevo doljenščino, se je tekom časa le izvršila bistvena izprememba s tem, da je jezik prevzemal gorenjske oblike, ker so sorodne drugim slovanskim jezikom. Vsak fonetičen govor postane sčasoma historičen. Vzrok, da se Slovenci ne naslonimo na fonetiko, leži v naši razcepljenosti narečij. Slovenski pravopis izloča etimologijo. Navadno kopiramo ljudski glas, ker za etimologijo ni časa in so tudi odločitve subjektivne. Tudi po Brezniku se niso nič drugače načela prenesla v prakso. Bili smo preveč ekstremni. Osnovno načelo pravopisa je večinska raba izrazov. Odločevalo je ljubljansko narečje na gorenjski podlagi.

G. predavatelj je mnenja, da se pravopisne napake ne sme prestopiti soditi. Učenci se lahko poslužujejo pravopisa tudi pri šolskih nalogah. Opozoril je na slovnične napake, frazeologijo in stilistiko. Manj pravil in več svobode za slovnicu in stilistiko. Poudarjal je tudi metodično stran začetnega bralnega pouka (dolgo, kratko, ozko, široko poudarjeni glasovi).

V debati, v katero so posegli mnogi tovariši, se je izkristaliziralo mnenje g. predavatelja: Vsak narod in jezik ima svoje pravice; pustimo vsakemu svoje, a naše ne pustimo kratiti.

Tov. predsednik je nato podal situacijsko poročilo ter seznanil navzoče z delom, predlogi in sklepi, ki so določili smernice bodočemu delu v sekciji na predsedniškem zboru v Celju.

Tov. tajnik je obravnaval dopise in v imenu odsotnega tov. blagajnika apeliral na vpis naročnikov SSM.

Soglasno je bil sprejet predlog odbora, da bo »razgovor o aktualnih šol. vprašanjih« stalna točka naših zborovanj. Vprašanja naj se pošiljajo pisмено na tajnika, da jih bo uprava društva pravočasno rešila in odgovorila na prihodnjem zborovanju.

mesečnik »Zvonček« in se po njem duhovno vezati s svojo daljno domovino. Podprite zato vsi to plemenito prosvetno in narodno-obrambno akcijo in darujte v »Zvončkov« sklad! Za vsak, tudi najmanjši dar Vam bo slovenska deca v tujini iskreno hvaležna.

CICIBAN ČITA

razpošilja le Mladinska Matica.

— **t Pri naročilih knjig in raznih podob** je bilo v zadnjem času nekoliko zamud. V tekočem tednu so bila izvršena vsa naročila. Vsi upravitelji naj si že sedaj zapisujejo potrebe in jih naroče že ob zaključku leta.

— **t Polakove knjižice:** »Zgodovinska učna snov« za IV. razred (7 din) in Zemljepis za IV. razred (6 din) se razpošiljajo. Pri skupnih naročilih se dodaja na vsakih 10 knjižic ena brezplačno za revne učence. Zaloga se hitro krči — naročite, da ne boste prekasni.

— **t Tekoči račun** si je otvorilo pri Učiteljski tiskarni že lepo število tovarišic in tovarišev. Vsak dan se prijavljajo novi. Kdor si želi olajšati nakup potrebščin v knjigarni Učiteljske tiskarne in v njeni podružnici v Mariboru, naj se zglosi pri svojem poverniku, ali pa sporoči po dopisnici svojo željo Učiteljski tiskarni.

Mesto odsotnega gospodarskega referenta je poročal o Učiteljski tiskarni in združništvu deloma tov. predsednik, deloma pa tov. nadzornik, ki je s stališča združnika UT konkretno navajal vse prednosti, ki jih nudijo naše gospodarske ustanove svojim članom.

Jos. Napokoj,

predsednik.

F. Chvatal,

tajnik.

+ **JUU — SRESKO DRUŠTVO V MURSKI SOBOTO** je zborovalo 15. jan. 1938. Navzočih pri zborovanju je bilo 92, t. j. 94,5 % članov. V spomin 20letnice smrti dr. Evangelista Kreka nam je prof. g. Smole v svojem prekrasnem referatu pokazal veličino enega največjih slovenskih mož - politikov. Drugo predavanje tov. Antauerja Evgena, zgodovinski razvoj računstva pri raznih narodih je zainteresiralo vse navzoče. Oba predavatelja sta žela za svoja izčrpana izvajanja vse priznanje.

Po podanem situacijskem poročilu je članstvo predložilo sledečo resolucijo:

1. Ukinitve celibata učiteljic.
2. Zahteva stalnosti na mestu in v službi.
3. Zahteva po avtomatičnem napredovanju.

4. Vrnitev draginskih doklad poročenim učiteljicam, »za enako delo, enako plačilo«.

5. Z ozirom na rastočo draginjo naj se vrnejo doklade, ki so predvidene v U. Z. iz leta 1931.

Antauer Evgen, preds. Kramberger Jožko, taj.

Novosti na knjižnem trgu

UREDNIŠTVO JE PREJELO

— **k Nova strokovna knjiga v slovenščini** je »Ogrevanje vlakov«, ki jo je napisal in v samozaložbi izdal gospod Švajgar Verij, višji železniški uradnik. Knjiga je izšla v Švajgarjevi zbirki »Železniška vozila« kot I. snopič III. dela in stane 20 din.

— **k Razori**, list za odraslo mladino, ki ga izdaja Združenje jugoslovanskega učiteljskega meščanskega šol, sekcije Ljubljana, izhaja letno v 10 številkah. Božična številka ima sledečo vsebino: Tone Gaspari: Patuljka, J. Brinar: Kljukec in njegove prigode, Cv. Golar: Metka pri polnočni maši, Felner-Bratina: Botra smrt, Božičnica, F. Mišič: Zaščitnik slovenskih splavarjev, Bačinski A. D.: Stare božične navade v Ukrajini, Sicherl: Smučarjeva božičnica, Zavrl: Vojaški upor v Emoni, St. Janež: Slikarja Janez in Jurij Šubic. Letna naročnina za list znaša 30 din. Uprava: Ljubljana, Gregorčičeva 23.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5—

FR. P. ZAJEC
Izprašen optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

ZAMENJAVA

Učiteljica na mestni šoli v Celju zamenja svoje službeno mesto s službenim mestom v Ljubljani. Dopisi naj se pošljejo na upravo »Učit. tovariša« pod šifro »Učiteljica«.

UČITELJSKI PAR

službujoč v večjem kraju tik žel. postaje na Dolenjskem, želi menjati s tovarišema (tovarišicama), službujočima na manjši šoli (z 2—4 odd.), kjerkoli. Ponudbe na upravo pod »Zamenjava na Dolenjsko«.